Адамлар арасында

ҺЕКАЈӘ

БАКЫДА јүзләрлә һазыр маллар дуканы вар. Зәһра хала бу дуканлардан бириндә ишләјир.

Ахырынчы алыҹы бүкле папағы башына гојуб кетди. Зәһра хала кениш пәнҹәрәдән чөлә,—торан говушмушду—бахыб фикирләширди ки, һеч сәһәр демәзди ахшам белә сојуг олачаг; һаша бирдән-бирә сынды. Сонра Зәһра хала гара палтосуну кејиб, түнд гәһвәји шаллыны өртдү, худаһафизләшиб күчәјә чыхды.

Истәр јај олсун, истәр гыш, истәр сојуг олсун, истәр исти—дахли јох иди—Зәһра хала евә һәмишә пијада кедәрди. Јахшы һавада бир саатлыг, пис һавада гырх дәгигәлик јол иди.

Зәһра хала кичик һәјәтә кириб биринҹи мәртәбәдәки евинин гапысыны ачды, ичәри кирди.

О, шалыны ачды, палтосуну чыхарыб балача арасмадакы бош асылгандан асды. Кичик мәтбәхә кечиб ики плиталы газы јандырды. Әлләрини ода тутду—мәтбәх аралыга нисбәтән сојуг иди, амма Зәһра хала мәтбәхдә үшүмәзди—балача мис газандакы кәләм долмасыны гыздырды. Сонра әлүзүнү јуду, долманы гырмызы нахышлы дајаз бошгаба чәкиб отаға кирди. Бошгабы кирдә мизин үстүнә гојду. «Рубин» маркалы телевизору ишә салды.

Телевизорда мултипликасијалы филм көстәрилирди. Сонра ичмалчы данышды. Папирокун зијаны һаггында сөһбәт олду. Балача бир концерт дә вердиләр. Зәһра хала да әввәлчә јеја-јеја, сонра чај ичә-ичә, даһа сонра елә-белә, мизин архасында отуруб, көзләрини екрандан чәкмәди—елә һеј бахырды.

Филм башланды вә Зәһра хала фикирләшди ки, екрандакы бу балача оғлан лап Нусрәтә охшајыр. Нусрәт бу күн нијә кәлиб телевизора бахмыр? Јәгин, анасы Бикә гојмур, сојутдан горхур. Һеч нә олмаз, гој галхым чағырым, кәлиб кинoјa бахсын.

Зәһра хала дуруб гоншусу Бикәнин оғлу Нусрәти чағырмаг истәди, амма чағырмады. Нусрәт зәифдир, бир балача сојут олан кими хәстәләнир. Сабаһ һава ачылар, кәләр бахар... Күлләр дә дакәләр бахар... Күлзар да ахшамһа института кирәни ахшамлар кәлиб телевизора бахмыр. Охшајыр дәрси-јазысы, дојусу чохдур, нә етсин?..

Күләк аракәсмәнин бајыр гапысыны арамсыз тагтылдадырды—елә бил сүр'әтлә кедән гатарын јухары көзүндәки чамадандыр.

Телевизор јахшы көстәрирди—фокусу салист, ишығы күчлү иди—Зәһра хала телевизора бахырды вә фикирләширди ки, көрәсән Әзизәкил—гапы гоншусу инди—инди һарададырлар? Сочидә, ја Геграда? Дејирдиләр, ахы, һамысыны казадијик. Тәки о тәрәфләрдә һавалар јахшы кечсин, јахшы-јахшы кәсинләр.

Зәһра хала ајаға галхыб аралыгын бајыр гапысыны бәркитди. Гапы даһа тытгылдамырды—гатар дајанмышды, елә бил јолбәнд гаршысыны кәсмишди.

Зәһра хала кечиб јериндә әјләшди, Фатма—Зәһрахаләкилин дуканында кассачы иди—јадына дүшдү. Фатманын нәји олду? Оғлу, ја гызы? Каш оғлу олајды. Јохса әри Әбдүлгәдир дали олар—Зәһра халаны күлмәк тутду—алты гызлары вар, бу да гыз олса, олачаг једди гыз. Ди кәл Әбдүлгәдирин һалына тамаша елә. Бир дә ки, нә фәрги вар, бәјәм өвлад дејил? Лап он ушағын олсун, ону да гыз, нә фәрги вар, бәјәм өвлад дејил? Өвлад...

Саат он икијә ишләјирди. Зәһра халанын көзү күлгабыја саташды. Күлгабынын ичиндә бир папирос кәтүтүјү вар иди. Дүнән гоншусу Әзиз киши нәтиҹәси Әһсу мадлә телевизора бахмага кәлмишди, бу папиросу да онда чәкиб. Зәһра хала күлүмсәди. Гијамәт кишидир бу Әзиз киши. Аз галыб јүз јашы олсун, һәмишә дејир-күлүр, јејир-ичир.

Зәһра хала папирос көтүјүнү мәтбәхдәки зибил јешијинә атды. Отаға гајытды. Чарпајыда әјләшиб күрәкләрини дивара сөјкәди. Голларыны чарпазлајыб гаршыдан асылмыш, һәлә тојларындан әввәл Маһмудла биркә чәкдирдикләри шәклә бахды. Сонра көзләрини һәмин шәкилдән бир аз аралыда көрүнән, Маһмудун забит палтарлы әксинә зилләди. Буну Маһмуд о вахт ҹәбһәдән көндәрмишди — ахырынҹы шәкли иди. Зәһра хала бахды, бахды вә гејри-ирадн, јаваш-јаваш әлини сол јанағындан бир балача ашағы апарды:

—Һәмишә бурамдан өпәрди...

Бајырда күләк вијылдајырды: гыш башлајыб. Ишыгчалар бир-бир сөнүрдү: чамаат јатыр. Һәрдән күчәдән машын кәлиб кечирди.

Зәһра хала галхыб чарпајынын үстүнү ачды. Мәтбәхә кечди, газы сөндүрдү. Ичәри кириб сојунду. Кечә көјнәјини кејди. Отағын ишығыны кечириб јеринә кирди.

Әдәби кәнҹлик

Күчәдә електрик хәттиндән асылмыш балача фәнәр јанырды. Фәнәрын дәмир тор өртүјүнүн көлкәси пәнҹәрәдән дивара дүшүрдү. Күләк фәнәры о тәрәф-бу тәрәфә јелләтдикҹә диварданкы көлкә дә рәгс едирди. Зәһра хала бу рәгсә бахыр вә һеч нә фикирләшмәк истәмирди...

Күләк аракәсмәнин бајыр гапысыны јенә дә лахлатды, гапы тагтылдамаға башлады—елә бил јолбәнд галхды, гатар тәрпәнди, вагонун јухары көзүндәки чамадан да тәзәдән атылды-дүшдү, атылды-дүшдү...

Зәһра хала галхыб чарпыјыда отурду. Јорғана бүрүнүб күрәкләрини дивара сөјкәди.

Даликләриндән ишыг сүзүлән дәмир торун көлкәси каһ Маһмудун забит палтарлы әксинин үстүнә дүшүрдү—елә бил Маһмуд дәмир бармаглыгларын архасындан Зәһра халаја бахыр, бахыр вә она нә исә дејир, елә һеј дејирди—каһ да шәкил гаранлыгда көрүнмәз олурду.

Зәһра хала көзләрини јумду вә фикирләшди ки, нә олајды елә һәмишә Әшрәфкилдә—икинҹи мәртәбәдә, бу отағын үстүндә олурдулар—тој олајды, бајрам олајды. Һәмишә чалыб-ојнајајдылар, тапдатурүп салајдылар...

Зәһра хала көзләрини тавана зилләди. Јаман гаранлыг иди.

Саат икијә ишләјирди.

Зәһра хала галхыб ишығы јандырды. Көјнәкдә иди, отаг да сојут. Бир гәдәр ајаг үстә дајанды. Сонра кичик буфетин үстүнә гојулмуш күзкүјә тәрәф кетди. Јарыбајары ағ-гара чаллы гырышларла әһатә олунмуш ири көј көзлү, назик ағ дәрили, кирдә сифәтли, јашлы бир гадын она бахырды. Зәһра хала әлини саҹларына апарды. Көзләрини она зилләмиш бу гадына тамаша етди. Сонра һеч өзү дә билмәди нечә олду ки, ондан сорушду:

—Һаны сәнин оғлун, гызын—өвладларын? Сәнин кәнҹлијиндән нә галды? Аилән һаны?

Аракәсмәнин бајыр гапысы елә һеј тагтылдајырды—гатар даһа дајанмырды, санки нә јолбәнд вар иди, нә дә ки, дајаначаглар.

—Сәнин нәјин вар? Сән нә гојуб кедәҹәксән? Он илдән, ијирми илдән сонра сәндән нә галачаг? Ким сәни хатырлајаҹаг? Нијә динмирсән? Нијә динмирсән ки, сәндән нә галачаг? Сән өз ҹаванлығыны гурбан вермәмисән?! Нусрәтләрдән өтрү, әһмәдләрдән өтрү өз Маһмудуну, өз сәадәтини гурбан вермәмисән? Нијә бунлары демирсән?!

Зәһра хала күзкүдәки бу гадына бир аз да бахды, сонра ишығы сөндүрдү, кечиб чарпајыда узанды.

Дәмир торун көлкәси өз рәгсинә башлады.

Јенә Әзиз киши Зәһра халанын јадына дүшдү. Гијамәт кишидир бу Әзиз киши. Јүз јашы вар, һәлә јәгин бир јүз ил дә јашамаг истәјир. Нијә истәмәсин?

Күчәдән бир машын кечди—узагдан сәси ешидилирди, кет-кедә сәс јахынлашды, лап пәнҹәрәнин јанындан өтдү вә кет-кедә дә узаглашды, сәси ешидилмәз олду.

Саат үчә ишләјирди. Сонра саат дөрдә ишләди, даһа сонра бешә, алтыја, једдијә. Артыг Зәһра халанын дивардакы рәгс һисс олунмурду—бајырын ишығы отағы долдурмушду, сәһәр ачылмышды.

Зәһра хала јериндән галхыб кејинди. Әл-үзүнү јуду. Чајники долдуруб газын үстүнә гојду.

Гапы дөјүлдү.

Зәһра хала мәтбәхдән арасмаја чыхыб гапыны ачды. Күлзар иди.

— Сабаһын хејир, Зәһра хала!

— Сабаһын хејир, Күлзар!

— Нечәсән, Зәһра хала?

— Јахшыјам, гызым, кеч ичәри.

— Јох, Зәһра хала, дәрсә кедирәм. Кәлдим көрүм нечәсән? Кечә ишығы тез-тез јандырыб-сөндүрүрдүн, нә олмушду?

— Һә?.. Һеч, гызым, јухум гачмышды.

— Мән дә дедим бәс нә олуб. Јахшы, мән кедим. Зәһра хала, саг ол. Ахшам кәләҹәјәм телевизора бахмага.

— Саг ол, гызым, кәл, көзләјәҹәјәм.

Күлзар кетди. Зәһра хала мәтбәхә кечди. Стәкана чај сүзүб отаға апарды. Радиону јандырды. Сәһәр консерти верирдиләр.

Гапы дөјүлдү.

Зәһра хала аракәсмәјә чыхыб гапыны ачды. Бикә иди, Нусрәти мәктәбә апарырды.

— Сабаһын хејир, Зәһра!

— Сабаһын хејир, Бикә!

— Салам, Зәһра хала,—деjә Нусрәт дә саламлашды.

— Салам, оғлум, салам.

— Нә олмушду, Зәһра, кечә саат үчә гәдәр ишығы һеј јандырыб-сөндүрүрдүн. Хәстәләниб еләмәмисән?

— Јох, јухум гачмышды...

— Кечә дуруб кәлмәк истәјирдим, сонра көрдүм ишығы сөндүрдүн, дедим јәгин јатдын.

— Һә, јатдым...

— Ди јахшы, саг ол.

—Саг ол, Бикә. Саг ол.

— Ахшам телевизора бахмаға кәләҹәјәм, Зәһра хала!

— Кәл, оғлум, көзләјәҹәјәм.

Кетдиләр. Зәһра хала ичәри кечди. Чај-чөрәјини једи. Аралыга чыхыб палтосуну кејди. Шалыны өртдү.

Гапынын әрдындан Әзиз кишинин сәси кәлди:

— Ај гыз, Зәһра!

Зәһра хала гапыны ачды.

— Кәл, Әзиз әми, кәл ичәри.

— Јох, гызым, кәлмәјәҹәјәм. Салам-әлејкүм.

— Әлејкүм-салам.

— Чанын-башын саламатдырмы?

— Јахшыјам.

— Кечә ишығы јандырырдын-кечирирдин, дедим көрән гыза нә олуб??

— Елә-белә, јухум гачмышды, Әзиз әми!

— Кәрәк гојмајасан јухун гачсын.

— Еләдир Әзиз әми!

— Јахшы, худаһафиз.

— Худаһафиз, Әзиз әми.

— Ахшам кәдәнк дә кәтуруб кәләҹәјәм телевизора бахаг.

— Кәлин.

— Кәдә евдә телевизора бахмыр. Дејир кәрәк Зәһра халанын телевизору олсун. Јахшы, худаһафиз.

— Саг ол, Әзиз әми!

Әзиз киши кетди. Зәһра хала күчәјә чыхды—ишин башланмасына бир саат галмышды. О, аддымлаја-аддымлаја, бүтүн күчә боју кедиб кәләнләр, һара исә тәләсән адамларын арасында көздән итди...

ЕЛЧИН

БИЗИМ ТӘГВИМ

УНУДУЛМАЗ КИНО ХАДИМИ

Сентјабрын 11-дә иҹтимаијјәтимиз көркәмли сәнәткар, рус кино инҹәсәнәтинин илк пионерләриндән бири Александр Петрович Довженконун анадан олмасынын 70 иллијини гејд етмишдир.

А. П. Довженко инҹәсәнәтә әввәлләр бир рәссам кими кәлмишдир. Ингилаб әрәфәсиндә кәнҹ Довженко рәссамлыгдан бирбаш кино сәнәтинә кечмиш, чох кечмәдән түкәнмәз истә'дада малик режиссор-драматург кими танынмышдыр.

Һәлә Совет һакимијјәтинин илк илләриндә Довженконун чәкдији «Торпаг» филми истәрсә мөвзусунун јенилији, истәрсә идејасынын тә'сир күҹүнә вә истәрсә дә гурулушундакы сәнәткарлыг хүсусијјәтләринә көрә совет кино сәнәтиндә мүһүм рол ојнамышдыр. Әсәрин мөвзусу, һәр шејдән әввәл, һәјатын өлүмлә мүбаризәсидир. Бурада јенича гурулмуш колхозун габагҹыл кәнҹ тракторчулары—һәјат, чүрүмүш буржуазија синфинин нүмајәндәләри голчомагларса—өлүм рәмзи кими верилмишдир.

«Арсенал» (1928), «Аероград» (1935), «Шорс» (1939) филмләриндәки һадисәләрин драматик зәнкинлији, сон дәрәҹә сирајәт едиҹи, дәриндән дујулмуш образлар, јүксәк пафос, тәсвир олунан дөврүн иҹтимаи-сијаси характериндәки ајдынлыг вә буна Довженконун реалист бир јарадыҹы кими бахышы һәмин филмләрә үмуми кинематографија тарихиндә даими өмүр бәхш етмишдир.

Довженконун «Совет Украјнасы уғрунда» (1943), «Украјна одлар ичиндә» (1945) филмләри совет адамларынын фашизмә гаршы мүбаризәси мөвзусуна һәср олунмушдур. Бу филмләрдә бөјүк сәнәткар Довженконун үрәк ағрылары, Довженконун гәзәби—үмумхалг гәзәби, әдаләтин гәләбәси—Довженконун гәләбәсидир.

1948-чи илдә чәкилмиш «Мичурин» филми «ады јалныз баш һәрфләрлә јазылмалы олан бөјүк јарадыҹы бир Инсан» (М. Горки) һаггында Довженконун бәстәләдији һимндир.

А. П. Довженко инҹәсәнәтин ән инадкар ахтарыҹы нүмајәндәләри нәслинә мәнсубдур. Онун јаратдыгы бүтүн филмләрдә ајры-ајры мөвзулар, ајры-ајры һадисә вә образлар олса да, үмуми бир лејтмотив вардыр:—инсанлыг фәлсәфәси. Онун 1956-чы илдә чәкдији сон әсәрини—«Дәниз һаггында поема» филминин сәнәткарын бүтүн јарадыҹылығы боју давам едән бу инсанлыг фәлсәфәсинин јекуну вә һәм дә зирвәси адландырмаг олар. Филмдәки образлар—ади кәндли гызы Јекатерина, колхоз сәдри Заруды, кенерал Федорченко вә башгалары илк бахышда бизимлә һәјатда биркә нәфәс алан, бирликдә гуруб-јарадан ади инсанлардыр. Лакин онлар елә зәнкин мә'нәви аләмә, елә јени јүксәк инсани кејфијјәтләрә маликдирләр ки, гәлбимизә сон дәрәҹә јахын олуб, север сидикләри кими, һәм дә ејрәдирләр.

«Дәниз һаггында поема» филми образлардан биринин дәниз зәһмәткешләринә хәјалән дедији бу сөзләрлә битир: «Мәнә илһам вә сизин аранызда сүрдүјүм мә'налы күнләр кими зәнкин бир хәзинә бәхш етдијиниз үчүн чох саг олун. Мәним мәһәббәтими гәбул ет, доғма халгым, бөјүк дәниз, кәлиб-кечән һәр күн, тәмиз саһил».

Бу сөзләр көркәмли сәнәткар Довженконун өз гәлбиндән ахыб кәлән сөзләрдир. Онун өзүнүн бүтүн мә'налы өмрүнү, јүксәк сәнәткарлыг јолуну да белә тәмиз, үлви, көзәл һиссләр зинәтләндирмишдир.

«Балдан сонра» мүкафат алмышдыр

Бирләшмиш Әрәб Республикасынын Искәндәријјә шәһәриндә кечирилән III бејнәлхалг телевизија филмләри фестивалы гуртармышдыр. Фестивалда 26 дөвләтин 36 телевизија ширкәти иштирак етмишдир.

Фестивалын мүнсифләр һеј'әти 10 күн әрзиндә 100-дән чох телевизија филминә тамаша етмишдир. Лев Николајевич Толстојун һекајәси әсасында чәкилмиш «Балдан сонра» совет телевизија филми бүрунҹ фигур илә мүкафатландырылмышдыр.

Бирләшмиш Әрәб Республикасы, Чехословакија, Алманија, Америка Бирләшмиш Штатлары, Франса, Белчика, Чин Халг Республикасы вә Исвечрә телевизија студијаларынын истеһсал етдији филмләр дә јүксәк мүкафат алмышдыр.

БАКЫДА АХШАМ

Тамашачылар билмәк истәјир...

Сон заманлар редаксијамыза кәлән мәктубларда охуҹуларымыз Азәрбајҹан Дөвләт Сиркинин вәзијјәти илә марагланыр вә бу барәдә онлара мә'лумат верилмәјини хаһиш едирләр. Охуҹуларымызын суалларына ҹаваб вермәк мәгсәдилә редаксијамызын әмәкдашы Азәрбајҹан Дөвләт Сиркинин директору М. Ҹәбрајылов јолдашла көрүшүб сөһбәт етмишдир.

СИРКИМИЗ ҺАГГЫНДА

Совет һакимијјәтинин гурулдуғу илк илләрдә В. И. Ленинин декретинә әсасән, башга республикаларда олдуғу кими, Азәрбајҹанда да сирк усталарындан ибарәт хүсуси труппалар јарадылды. Сонралар исә Азәрбајҹан Дөвләт Сиркиндә бирләшдирилән бу труппалар Азәрбајҹан сирк сәнәтинин шөһрәтини күнү-күндән артырды. Бир чох сирк усталарымыз өлкәмизин көркәмли коллективләри илә бирликдә хариҹи өлкәләрә гастрол сәфәринә кетдиләр. 1959-ҹу илдә Москвада Азәрбајҹан әдәбијјаты вә инҹәсәнәти онкүнлүјүндә сирк усталарымызын чыхышларыны пајтахт тамашачылары марагла гаршыладылар. Онкүнлүкдән сонра да Азәрбајҹан сирк коллективи өлкәмизин мүхтәлиф шәһәрләриндә дә гастрол тамашалары көстәрди. Сиркимиз өз ишини давам етдирир. Манеждә јорулмаг билмәдән чалышан сирк сәнәткарларымыздан бир чоху илә јанашы, истә'дадлы кәнҹ артистләр—мил үстүндә рәгс едән Шәфигә Бахшәлијева вә Күлназ Нәзирова, Салам Расуловун рәһбәрлији илә акробатлар труппасы вә башгалары јени програм һазырламышлар. Бүтүн бунларла бәрабәр Азәрбајҹан сиркинин ишиндә һәлә бир дурғунлуг һисс олунур. Нечә илдән баридир ки, тамашачылар Азәрбајҹан сирк артистләрини Бакыда көрә билмирләр. Көрүнүр, коллективин рәнкарәнк репертуары јохдур. Азәрбајҹан сиркини јени ифачыларла гүввәтләндирмәјә лазыми гајғы көстәрилмир.

Бундан башга, бир гәдәр һашијә чыхыб гејд етмәк лазымдыр ки, сирк сәнәтимизин, еләҹә дә Азәрбајҹан сиркинин кечмиш олдуғу јарадыҹылыг јолу һаггында бу күнә кими әсаслы бир китаб белә бурахылмамышдыр. һамчинин, һәдәнсә, бу мараглы сәнәт формасы илә чох аз адам мәшғул олур, мәтбуат сәһифәләриндә сиркимизин талеји һаггында тутарлы мәгаләләр дәрҹ едилмир.

Сиркимиздә бә'зи хошакәлмәз һаллар баш верир. Кәһнә сирк усталары һансы сәбәбдәнсә өз труппасыны тәрк етмишдир. Манеждә ифачыларын азлығы да кәнҹ кадрларын јетишдирилмәмәси илә изаһ едилмәлидир. Шүбһәсиз, дејилә биләр ки, бу ил сиркдә јени һәвәскарлар групу тәшкил олунмушдур, мүсабигәдән сонра әлли нәфәр истә'дадлы оғлан вә гыз коллективә гәбул едилмишдир. Һәтта онларла мәшғәлә дә кечилмәјә башламышдыр. Әлбәттә, буна севинмәмәк олмаз. Лакин унутмаг да олмаз ки, үч-дөрд ил бундан әввәл сиркдә белә бир коллектив јаранмышды, һәтта истә'дадлы кәнҹ сирк һәвәскарлары «халг сирки» ады илә бир нечә мүвәффәгијјәтли тамаша да көстәрмишди. Тәәссүф ки, чох кечмәдән бу коллектив гајғысызлыг үзүндән дағылды. Тәкҹә сирк рәһбәрлијинин дејил, бә'зи алагәдар тәшкилатларын да күнаһы үзүндән белә олмушдур.

Инди јени јарадылмыш коллективлә даһа ҹидди иш апармаг лазымдыр. һәм дә, јалныз ифачыларын физики һазырлығы барәдә дејил, үмуман сирк сәнәтинин бир сыра мүһүм проблемләринә даир онларла нәзәри мәшғәләләр апармаг зәруридир. Бундан әлавә јахшы олмазмы ки, мәдәнијјәт сарајларымызда сирк һәвәскарлары коллективләринин дә јарадылмасына хүсуси фикир верилсин. Мәкәр бу јолла сирк үчүн кәләҹәкдә кәнҹ кадрлар јетишдирмәк олмазмы?!

Чохдандыр ки, Бакы тамашачылары јени сирк бинасынын ачылышыны көзләјирләр. Коллектив, ики миндән артыг тамашачы тутаҹаг бу бинада чыхыш етмәк үчүн индидән ҹидди һазырлыг көрәрәк, јени вә мараглы програм һазырлајыр. Һәмин програм бу јахынларда Москвада тәсдиг едилмишдир. Азәрбајҹан сиркинин јени програмы үч һиссәдән ибарәт, «Гајада ишарә» пантомим сирк-театрыдыр. Мүәллифләр М. Ҹәбрајылов вә Ј. А. Рјабчуков (Москва) әсәрин мөвзусуну кечмиш Азәрбајҹан һәјатындан алмышлар. Өзү-өзлүјүндә там бир сүжети әһатә едән програмда драматик һадисәләрлә јанашы, гәдим милли идман ојунлары, акробат нөмрәләри, аташфәшанлыг, зорхана епизодлары, һавада учан кимнастларын чыхышлары, мүхтәлиф комик сәһнәләр вә с. вардыр. Пантомим сирк театрынын мусигисини бәстәкар Рауф Һаҹыјев јазыр.

Өлкәмиздә манеждә пантомим сирк-тамаша һазырланмасы Москва сиркиндән сонра икинҹи бөјүк һадисәдир. Сирк сәнәтимизин инкишафы јолунда мүһүм мәрһәлә олаҹаг бу фәрәһли јарадыҹылыг иши мүнасибәти илә мәшһур Ағдам атчылыг совхозу Азәрбајҹан сиркинә һәмин тамаша үчүн он ҹинс ат бағышламышдыр.

Үмид етмәк олар ки, Азәрбајҹан сирки бүтүн имканлардан сә'јлә истифадә едәҹәк, өз јени програмыны мүвәффәгијјәтлә һазырлајыб баша чатдыраҹагдыр.

Азад ӘЛИЈЕВ

Китаблары вәрәгләркән

ИСМАЈЫЛ ҸӘФӘРПУР

«Илләр вә кәлкәләр» шаир Исмајыл Ҹәфәрпурун бешинҹи китабыдыр. Китабда ше'рләр вә «Рәссамын талеји» адлы поема вардыр.

Китабдакы ше'рләр мөвзусуна көрә дөрд һиссәјә ајрылмышдыр. «Достлуг нәғмәләри» һиссәсиндә шаирин халглар достлуғуна, ССРИ-дә јашајан мүхтәлиф милләтләрин гардашлығына һәср едилмиш ше'рләри топланмышдыр. «Гафгаз», «Бурда нәғмә дејир», «Шаир көнлүм ајрылмасын», «Сакит далғалар» ше'рләри бу гәбилдәндир.

«Кәнҹ Пушкин», «Гыш сарајы», «Нә көзәл јарашыр», «Ал бајраглы бир дијар» ше'рләри шаирин Ленинград тәәссүратынын нәтиҹәсидир. Һәмин ше'рләрдә өлкәмизин ән гәдим вә көзәл шәһәрләриндән олан Ленинградын ингилаби кечмишинә, бу күнкү шән вә фираван һәјатына мәһәббәт дујулмагдадыр.

«Чанлы бир абидәдир һәр әсәри», «Дөјүш маршы», «Гоша мәзар», «Илләр вә кәлкәләр» ше'рләриндә азадлыг уғрунда мүбаризә, мүстәмләкәчилијә нифрәт, капиталын ағыр зүлмү алтында инләјән халгларын фәрәһсиз һәјатынын тәсвири мотивләри әсас јер тутур.

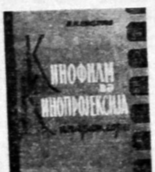

Азәрнәшр В. И. Шмырјовун «Кинофилм вә кинопроjексија апаратлары» адлы китабыны Азәрбајҹан дилиндә чапдан бурахмышдыр. Бә'зи дәјишикликләр вә ихтисарла нәшр едилмиш бу китабда (китабы Азәрбајҹан дилинә Үмид Һүсејнов тәрҹүмә етмиш вә ујғунлашдырмышдыр) киномеханикләрин өз пешәләрини дәриндән өјрәнмәси, ихтисасларыны даһа да тәкмилләшдирмәси үчүн фајдалы мәсләһәтләр вардыр.

Азәрбајҹан дилиндә илк дәфә нәшр едилмиш бу китаб дөрд һиссәдән—«Кинофилм вә онун проjексијасы», «35 мм-лик филмләр үчүн киногурғуларын кинопроjекторлары», «Стасионар кинопроjектор», «16 мм-лик филмләр үчүн сәјјар кино гурғуларындан ибарәтдир.

«Кинофилм вә кинопроjексија апаратлары» китабында мүхтәлиф кино ҹиһазларынын шәкилләри вә онлары нечә идарә етмәк һаггында мараглы фикирләр, јазылма суаллары вә с. вардыр.

«Азәрнәшр» бу ил кәнҹ шаир Р. Зәканын «Мешәдә» адлы китабыны чапдан бурахмышдыр. Китаба ушаглар үчүн јазылмыш бир поема дахил едилмишдир.

«Мешәдә» сада, балаҹаларын баша дүшәҹәји бир дилдә, нағыл шәклиндә јазылмышдыр. Мүәллиф ушагларда әмәјә рәғбәт, тәнбәллијә, түфејлилијә нифрәт кими һиссләр тәрбијә етмәјә чалышыр.

Китабын редактору Илјас Тапдыг, рәссамы Һүсејн Ахундовдур.

ӘДӘБИЈЈАТ ВӘ ИНҸӘСӘНӘТ

66800

ҺӘМИД АХУНДЛУ

Амансыз өлүм јазычы достумуз Һәмид Мәммәдрәһим оғлу Ахундлуну сыраларымыздан апарды.

Һәмид Ахундлу 1909-ҹу илдә Бакы шәһәринин Әмирһаҹыјан гәсәбәсиндә анадан олмушдур. Өз шүурлу һәјатыны халг ишинә, зәһмәткешләрин тәрбијәси ишинә вермиш Һәмид Ахундлу 1927-ҹи илдән е'тибарән ишләмәјә башламышдыр. О, Орҹоникидзе рајон китабханасында чалышмыш, «Нефт уғрунда» адлы гәзетин мәс'ул катиби олмуш, рајон партија комитәсиндә тәблигат-тәшвигат шө'бәсинин мүдири вәзифәсини апармыш, Азәрбајҹан телеграф акентлијиндә ишләмишдир. Һ. Ахундлу өмрүнүн сон илләриндә Азәрбајҹанын хариҹи өлкәләрлә Достлуг вә Мәдәни Әлагә Ҹәмијјәтинин сәдр муавини олмушдур.

1937-ҹи илдән Јазычылар Иттифагынын үзвү олан Һәмид Ахундлу әдәби јарадыҹылыға 1930-ҹу илдән башламышдыр. О, Бакы нефтчиләринин һәјатындан бир сыра очеркләр вә һекајәләр јазмыш, «Кәләфин учу» адлы роман чап етдирмишдир.

Һәмид Ахундлу Бөјүк Вәтән мүһарибәси илләриндә республика мәтбуатында бир сыра һекајә вә очеркләрлә чыхыш етмишдир. Халгымызын алман фашизминә гаршы апардығы Бөјүк Вәтән мүһарибәси мөвзусунда јаздығы «Ағыр күнүн достлары» адлы романы охуҹуларын рәғбәтини газанмышдыр.

Һәмид Ахундлу «Маскалы адам», «Нәһәнк», «Кәләфин учу», «Әлли ил бурутлар арасында», «Ағыр күнүн достлары» адлы китабларын мүәллифидир.

Чох меһрибан инсан вә сәмими јолдаш олан Һәмид Ахундлу өзүнүн ишкүзарлығы вә тәвазөкарлығы илә һамынын мәһәббәтини газанмышды. Бу көзәл инсанын, јахшы јазычынын, мүбариз коммунистин парлаг хатирәси гәлбимиздә јашајаҹагдыр.

Һ. АББАСЗАДӘ, Ә. ВӘЛИЈЕВ, И. ГАСЫМОВ, С. ГРИГОРЈАН, Н. ӘФӘНДИЈЕВ, Ј. ӘЗИМЗАДӘ, М. ИБРАҺИМОВ, Г. МУСАЈЕВ, С. РУСТӘМ, Р. РЗА, М. РАҺИМ, С. РӘҺИМОВ, О. САРЫВӘЛЛИ, И. ТРЕТЈАКОВ, Н. ХӘЗРИ, Һ. МЕҺДИ, М. ҸӘФӘР, Ә. ҸӘМИЛ, И. ШЫХЛЫ.

Редактор: Јусиф ӘЗИМЗАДӘ.
Редаксија һеј'әти: Сабит РӘҺМАН, Әнвәр ҸӘМИЛ, Әлфи ГАСЫМОВ (мәс'ул катиб), Фәридә ВӘЗИРОВА, Мурсал НӘҸӘФОВ, Ханлар МӘЛИКОВ.

РЕДАКСИЈАНЫН ҮНВАНЫ: Бакы, Хагани күчәси, ев № 27. телефонлар: редактор—3-49-85, катиблик вә үмуми шө'бә—3-10-83, корректор шө'бәси—3-09-43.

ФГ 11474 Бирләшмиш нәшријјат мәтбәәси, Бакы, Нефтчиләр проспекти, 137. Тип. Объед из-ва, проспект Нефтяников, 137. Сифариш № 5161